

POVZETEK REGIJSKEGA IZVEDBENEGA NAČRTA NA PODROČJU SOCIALNEGA VARSTVA 2014 – 2016 ZA KOROŠKO STATISTIČNO REGIJO¹

Državni zbor RS je aprila 2013 sprejel Resolucijo o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020² (v nadaljevanju: Resolucija), ki je temeljni programski dokument Slovenije na področju socialnega varstva za obdobje do leta 2020. Resolucija opredeljuje osnovna izhodišča za razvoj sistema, cilje in strategije razvoja socialnega varstva, določa mrežo javne službe socialnovarstvenih storitev in programov, opredeljuje način izvajanja in spremljanja programa ter odgovornosti posameznih akterjev na različnih ravneh.

Resolucija določa, da se bodo za neposredno uresničevanje zastavljenih ciljev dokumenta pripravljali izvedbeni načrti na državni in regionalni ravni, in sicer za obdobje štirih let (2013–2016 in 2017–2020). Izvedbeni načrt za cilje na ravni države bo sprejemala Vlada RS, za cilje na ravni regij oziroma lokalnih skupnosti pa pristojni organi lokalnih skupnosti.

Pripravo regijskih izvedbenih načrtov koordinirajo centri za socialno delo (v nadaljevanju: CSD) na regijski ravni, ki v ta namen oblikujejo regijske koordinacijske skupine. Regijske koordinacijske skupine so sestavljene iz predstavnikov ključnih akterjev na področju socialnega varstva v regiji. Naloge regijskih koordinacijskih skupin so sodelovanje pri pripravi regijskih izvedbenih načrtov, usklajevanje regijskih izvedbenih načrtov in spremljanje njihovega izvajanja. Regijske izvedbene načrte potrdijo pristojni organi vseh lokalnih skupnosti z območja, ki so tudi odgovorni za izvajanje regijskih izvedbenih načrtov.

KOROŠKA STATISTIČNA REGIJA

CSD Slovenj Gradec je bil s sklepom Ministrstva za delo, družino socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju: MDDSZ) določen za pripravo, spremljanje in poročanje o izvajanju regijskega izvedbenega načrta na območju koroške regije, zato je novembra 2013 pričel s sestavo regijske koordinacijske skupine.

V regijski koordinacijski skupini sodeluje 12 predstavnikov lokalnih skupnosti koroške regije, predstavniki štirih centrov za socialno delo, 11 predstavnikov izvajalcev na področju socialnega varstva (zlasti predstavniki nevladnih organizacij), predstavnik regionalne razvojne agencije za Koroško, predstavnik ZRSZ - Območne službe Velenje ter regijski koordinator za obravnavo v skupnosti.

Regijski izvedbeni načrt na področju socialnega varstva 2014-2016 za koroško statistično regijo je regijska koordinacijska skupina potrdila dne 8. 5. 2014. Nanaša se na naslednje občine: Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec, Vuzenica in na naslednje centre za socialno delo: Dravograd, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec.

Kratek opis trenutnih demografskih in socialnih razmer v regiji

¹ Celotno besedilo regijskega izvedbenega načrta lahko pridobite na CSD Slovenj Gradec, ki tudi koordinira njegovo pripravo, spremljanje in poročanje. Regijski izvedbeni načrt je bil pripravljen v okviru regijske koordinacijske skupine za koroško statistično regijo, povzetek pa je pripravil Inštitut RS za socialno varstvo.

² Uradni list RS, št. 39/2013.

Koroška leži na severu države, ob avstrijski meji; njeno zemljepisno podobo ustvarjajo gozdno hribovje in tri rečne doline. Z nekaj nad 1.000 km² in nekaj nad 72.000 prebivalci sodi pokrajina med manjše slovenske regije. Središče regije sestavlja 'sometje' Slovenj Gradca, Raven na Koroškem in Dravograda. Prometno je težje dostopna in slabo povezana s središčem države. Koroška je ena najstarejših slovenskih industrijskih regij, težka industrija jo je v preteklosti močno zaznamovala. Za Koroško velja, da v zadnjih letih izkazuje razvojne probleme, saj je v primerjavi z drugimi regijami v večini ključnih kazalnikov nekoliko pod slovenskim povprečjem.

Stopnja brezposelnosti v regiji je v letu 2013 za 0,1 odstotne točke presegala slovensko povprečje, saj je znašala 13 %. Stopnja delovne aktivnosti je bila 45,8 % (povprečje za Slovenijo je 45,6 %).

Zaostrena gospodarska situacija potiska v težave številne posameznike in družine, ki so v preteklosti, v pogojih polne zaposlenosti brez tuje pomoči zmogle usklajevati svoje potrebe z možnostmi. Zaznavamo vedno več težav in slabšo socialno situacijo pri ljudeh, ki že sicer sodijo v ranljive kategorije in so odvisni od pomoči svoje podporne mreže in od programov socialnega varstva, ki jih zagotavlja država in lokalne skupnosti.

Kot ključne socialne težave v regiji se kažejo: visoki življenjski stroški in nizki prihodki posameznikov in družin in s tem poglobljanje materialne ogroženosti vedno večjega dela prebivalcev; vedno več brezposelnih in malo možnosti za zaposlovanje, zlasti ranljivih skupin na trgu dela (npr. invalidov, starejših, ljudi z zdravstvenimi težavami, oseb s težavami v duševnem zdravju, dolgotrajno brezposelnih); povečano število ljudi s težavami v duševnem zdravju kot posledica dalj časa trajajočih socialnih stisk; razširjena problematika alkoholizma in drugih oblik zasvojenosti; deložacije neplačnikov najemniških stanovanj in malo možnosti za ureditev njihovega stanovanjskega vprašanja; brezdomstvo; naraščanje števila starih, ki potrebujejo pomoč drugih.

Ocena potreb, kvalitativni cilji in razvoj mreže storitev in programov na področju socialnega varstva v regiji

Regijska koordinacijska skupina je glede na zgoraj opisano demografsko in socialno situacijo Koroške opredelila ključna prioritetna področja (oz. ciljne skupine) znotraj socialnega varstva za obdobje 2014 – 2016:

- Razvoj podpornih programov za osebe z motnjami v duševnem razvoju (zagotavljanje integrirane zdravstvene in socialne oskrbe v stanovanjskih skupinah) in težavami v duševnem zdravju (potreba po terenskih oz. skupnostnih delavcih za izvajanje pomoči na domu uporabnikov, razvoj mobilnih služb, nastanitveni programi, okrepitev programov zaposlitvene rehabilitacije).
- Vzpostavitev bivanjskih enot za različne ranljive skupine (začasne namestitve deložiranih, namestitve za mlajše odrasle po zaključenem rejništvu in vrnitvi iz vzgojnih zavodov, namestitve za osebe po prestani zaporni kazni in za brezdomce).
- Razvoj drugih podpornih programov in storitev kot so: svetovalni programi za otroke, mladostnike in starše, namestitvene kapacitete za otroke z motnjami vedenja in vzpostavitev medgeneracijskega centra.

Ukrepi za doseganje ključnih ciljev Resolucije in zadovoljevanje regionalnih/lokalnih potreb na področju socialnega varstva v obdobju 2014-2016

1. CILJ Resolucije: ZMANJŠEVANJE TVEGANJA REVŠČINE IN POVEČANJE SOCIALNE VKLJUČENOSTI SOCIALNO OGROŽENIH IN RANLJIVIH SKUPIN PREBIVALSTVA

Ukrep na regionalni ravni:

1. Vzpostavitev centra lahkega branja

Rok za izvedbo ukrepa je konec leta 2015, odgovorna nosilca sta Zavod RISA, CUDV Črna, finančna sredstva za izvajanje ukrepov pa se bodo črpala iz državnega proračuna, EU in občinskih virov.

2. CILJ Resolucije: IZBOLJŠANJE RAZPOLOŽLJIVOSTI IN PESTROSTI TER ZAGOTAVLJANJE DOSTOPNOSTI IN DOSEGLJIVOSTI STORITEV IN PROGRAMOV

Ukrepi na regionalni ravni:

1. Vzpostavitev partnerske posvetovalnice za osebe z motnjami v duševnem razvoju.
2. Oblikovanje bivalnih enot za osebe z motnjo v duševnem razvoju in težavami v duševnem zdravju v različnih koroških občinah ter bivalnih enot za socialno ogrožene (predvsem deložirane) za območje občin Ravne na Koroškem, Prevalje, Mežica, Črna na Koroškem.
3. Ustanovitev regijskega centra/enote za osebe s pridobljeno poškodbo možganov.
4. Razvoj programov za mlade z motnjami v duševnem razvoju in dodatnimi čustvenimi in vedenjskimi motnjami ter razvoj ustreznih programov in nastanitvenih kapacitet.
5. Razvoj programov celovitih storitev in obravnave za osebe z najtežjimi motnjami v duševnem razvoju in kombiniranimi motnjami, ki predstavljajo alternativo institucionalnim storitvam.
6. Ustanovitev medgeneracijskega centra za Koroško.
7. Oblikovanje bivalnih enot za mlade brez socialne mreže.
8. Vzpostavitev gerontološkega centra v okviru doma starostnikov Slovenj Gradec z dopolnjeno ponudbo storitev (pomoč na daljavo, mobilna strokovna pomoč, socialni servis, programi za osebe z demenco, paliativna oskrba, ustanovitev Združenja prostovoljcev za Koroško).
9. Vzpostavitev regijskega zavetišča za brezdomce za Koroško.

Večina ukrepov bo izvedena bodisi do konca leta 2015, bodisi do konca leta 2016. Odgovorni nosilci so izvajalci na različnih področjih socialnega varstva (npr. CUDV Črna, dom za stare, nevladne organizacije), občine, MDDSZ; viri finančnih sredstev pa so slovenski proračun (MDDSZ), EU razpisi, občinski proračuni, zdravstvena zavarovalnica ter posamezni izvajalci.

3. CILJ Resolucije: IZBOLJŠEVANJE KAKOVOSTI STORITEV IN PROGRAMOV TER DRUGIH OBLIK POMOČI PREKO POVEČANJA UČINKOVITOSTI UPRAVLJANJA IN VODENJA IZVAJALSKIH ORGANIZACIJ, POVEČANJA NJIHOVE AVTONOMIJE TER UPRAVLJANJA S KAKOVOSTJO IN ZAGOTAVLJANJA VEČJEGA VPLIVA UPORABNIKOV IN PREDSTAVNIKOV UPORABNIKOV NA NAČRTOVANJE IN IZVAJANJE STORITEV

Ukrepa na regionalni ravni:

1. Uvedba enotnega sistema merjenja kakovosti pri vseh izvajalcih socialnovarstvenih programov.
2. Zaposlitev regijskega koordinatorja programov socialnega varstva.

Rok za izvedbo prvega ukrepa je 31.12.2016, za drugega pa 31.12.2015. Kot odgovorni nosilec ukrepov je identificirano MDDSZ, viri finančnih sredstev pa so slovenski proračun (MDDSZ) in ustanovitelji posameznih organizacij.

Možni zapleti in tveganja pri izvedbi ukrepov za uresničevanje ciljev Resolucije:

- pomanjkanje ustreznega kadra
- neodzivnost ciljne skupine uporabnikov
- pomanjkanje finančnih sredstev